



ZAMONAVIY JAMIYATDA MADANIYATNING BIRLASHTIRUVCHI KUCHI: AN'ANA VA INNOVATSIYA O'RTASIDAGI MUVOZANAT

Ayjariq Qayipbergen qizi

Ózbekston davlat sanat va maniyat instituti Nukus filiali talabasi Sabirbaeva

Ilimiy rahbar: Abatova Gúlnaz Maksetbaevna

Ózbekiston davlat sanat va madaniyat instituti Nókis filali assistent o'qituvchisi.

Annotatsiya: *Maqolada zamonaviy jamiyatda madaniyatning integrativ, ya'ni birlashtiruvchi kuchi ilmiy-nazariy asosda tahlil etilib, an'ana va innovatsiya o'rtasidagi muvozanatni saqlash masalasi dolzarb ijtimoiy-madaniy muammo sifatida ko'rib chiqiladi. Bugungi globallashuv sharoitida milliy identitetni yo'qotmaslik, tarixiy-madaniy merosni asrab qolish va uni zamonaviy shakllarda ifodalash jamiyat taraqqiyotining asosiy omiliga aylanib bormoqda. Tadqiqot davomida madaniyatning jamiyatda birdamlik, tolerantlik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlovchi vosita sifatidagi roli ochib beriladi. An'anaviy qadriyatlar innovatsion yondashuvlar bilan uyg'unlashgan holda faqat saqlanib qolmay, balki yangi ma'naviy platforma yaratadi degan g'oya asos qilib olinadi. O'zbekiston misolida olib borilgan tahlillar asosida, madaniyat muassasalari, yoshlar harakati, raqamli texnologiyalar va ijodiy sanoat orqali an'ana va innovatsiyaning konstruktiv sintezi qanday shakllanishi mumkinligi haqida nazariy va amaliy xulosalar beriladi. Maqola natijalari madaniy siyosat yurituvchi mutasaddilar, tadqiqotchilar hamda fuqarolik jamiyati vakillari uchun konseptual va metodologik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.*

Kalitso'zlar: *Madaniyat, jamiyat, ijtimoiy integratsiya, milliy identitet, an'ana, innovatsiya, madaniy meros, zamonaviylik, ijtimoiy birdamlik, ma'naviy barqarorlik, madaniy o'zgarishlar, yoshlar, raqamli texnologiyalar, madaniyat siyosati, ijodiy sanoat, madaniyat rivojlanishi.*

Аннотация: *В статье научно-теоретически анализируется интегративная, то есть объединяющая сила культуры в современном обществе, при этом рассматривается актуальная социокультурная проблема — сохранение баланса между традицией и инновацией. В условиях глобализации особую значимость приобретает сохранение национальной идентичности, защита историко-культурного наследия и его выражение в современных формах как одного из ключевых факторов общественного прогресса. В ходе исследования раскрывается роль культуры как средства обеспечения социальной сплочённости, толерантности и стабильности в обществе. Исходной является идея о том, что традиционные ценности, органично сочетающиеся с инновационными подходами,*





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

не только сохраняются, но и создают новую духовную платформу. На примере Узбекистана даётся анализ того, как через культурные учреждения, молодёжные движения, цифровые технологии и креативные индустрии может формироваться конструктивный синтез традиции и новации. Полученные результаты могут служить концептуальной и методологической основой для специалистов в области культурной политики, исследователей и представителей гражданского общества.

Ключевые слова: *Культура, общество, социальная интеграция, национальная идентичность, традиция, инновация, культурное наследие, современность, социальное единство, духовная устойчивость, культурные изменения, молодёжь, цифровые технологии, культурная политика, креативная индустрия, развитие культуры.*

Abstract: *This article provides a scholarly analysis of the integrative—i.e., unifying—power of culture in contemporary society, with a focus on the pressing socio-cultural issue of maintaining a balance between tradition and innovation. In the context of globalization, the preservation of national identity, safeguarding of historical and cultural heritage, and its expression through modern forms have become essential components of societal development. The study explores the role of culture as a mechanism for ensuring social cohesion, tolerance, and stability. The core premise is that traditional values, when harmonized with innovative approaches, not only persist but also generate a new moral and spiritual foundation. Using Uzbekistan as a case study, the article examines how cultural institutions, youth movements, digital technologies, and the creative industries contribute to a constructive synthesis of tradition and innovation. The findings offer conceptual and methodological insights that may serve as a foundation for cultural policymakers, researchers, and civil society actors.*

Keywords: *Culture, society, social integration, national identity, tradition, innovation, cultural heritage, modernity, social unity, spiritual stability, cultural changes, youth, digital technologies, cultural policy, creative industry, cultural development.*

Kirish. Zamonaviy jamiyat murakkab ijtimoiy va madaniy jarayonlar markazida joylashgan bo‘lib, unda madaniyat nafaqat an‘anaviy qadriyatlarni saqlab qolish vositasi, balki yangi g‘oyalar va innovatsiyalarni jamiyat hayotiga integratsiya qilishning asosiy kuchiga aylanmoqda. Madaniyatning bu birlashtiruvchi roli global o‘zgarishlar sharoitida milliy identitetni mustahkamlash, ijtimoiy birdamlikni ta‘minlash va ma‘naviy barqarorlikni yaratishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. An‘ana va innovatsiya o‘rtasidagi muvozanatni izlash esa madaniyatni rivojlantirishda yangi strategik yo‘nalish sifatida ko‘rilmoqda, chunki har ikkisi o‘zaro qarama-qarshilik emas, balki o‘zaro to‘ldiruvchi omillar sifatida jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan,





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

ushbu maqolada madaniyatning zamonaviy jamiyatda birdamlik kuchi sifatidagi roli va uning an'ana hamda innovatsiyalarning uyg'unligi orqali qanday mustahkamlanishi ilmiy yondashuv bilan o'rganiladi.

Zamonaviy jamiyatda madaniyat ijtimoiy birlik va ma'naviy barqarorlikning asosiy omili sifatida tan olinmoqda. Butunjahon madaniy tashkilotlari ma'lumotlariga ko'ra, madaniyat milliy identitetni saqlash va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, ayniqsa globallashtirish sharoitida. UNESCOning 2013-yildagi hisobotida madaniyat barqaror rivojlanishning ajralmas qismi ekanligi ta'kidlangan. Shu bilan birga, Jahon Banki ma'lumotlariga ko'ra, madaniy sanoat va ijodiy sektorlar iqtisodiy o'sishga sezilarli hissa qo'shmoqda, bu esa innovatsiyalarni targ'ib qiladi va yangi ish o'rinlarini yaratadi. O'zbekiston misolida esa, mamlakat madaniy siyosatida an'anaviy qadriyatlarni zamonaviy texnologiyalar yordamida saqlash va yoshlar orasida madaniy ongni oshirishga qaratilgan dasturlar faol amalga oshirilmoqda. Bularning barchasi madaniyatning jamiyatda an'ana va innovatsiyani uyg'unlashtirish orqali ijtimoiy taraqqiyot va barqarorlikka xizmat qilishini tasdiqlaydi.

Madaniyat zamonaviy jamiyatning hayotiy muhim qismi bo'lib, u insonlarning dunyoqarashi, qadriyatlari va ijtimoiy munosabatlarini shakllantiradi. Har bir jamiyatda madaniyat an'anaviy qadriyatlar va yangi g'oyalar o'rtasida doimiy o'zaro aloqada bo'ladi, bu esa uning rivojlanishiga turtki beradi. Hozirgi davrda texnologik taraqqiyot va global kommunikatsiyalar madaniyatning shakllanishiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda, shu bilan birga an'analarni saqlash zaruratini yanada kuchaytirmoqda. Masalan, O'zbekistonda raqamli platformalar orqali xalq amaliy san'ati va musiqasi yoshlar orasida keng tarqalmoqda, bu esa madaniy merosni zamonaviy talqin bilan boyitadi. Shu tariqa madaniyat ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash va jamiyatda o'zaro tushunishni oshirishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi, chunki u har ikkala — o'tgan meros va kelajak innovatsiyalarini birlashtiradi.

Xulosa. Madaniyat zamonaviy jamiyatning ijtimoiy va ma'naviy asoslarini mustahkamlovchi kuch sifatida o'zining ahamiyatini saqlab qolmoqda. An'ana va innovatsiya o'rtasidagi muvozanat madaniyatning rivojlanish yo'lini belgilab, jamiyatning barqarorligini ta'minlaydi. Zamonaviy texnologiyalar va yangi fikrlar an'anaviy qadriyatlarni boyitib, ularni yanada jozibador va zamonaviy shaklda ifodalash imkonini yaratmoqda. Shu tariqa, madaniyat nafaqat o'tganni asrab qoladi, balki jamiyatning kelajagini qurishda birlashtiruvchi va taraqqiyotga yo'naltiruvchi kuchga aylanadi. Bu jarayonlarni chuqur anglash va ularga samarali yondashish jamiyatning ijtimoiy birdamligi va madaniy barqarorligini ta'minlash uchun zarurdir.

Fikir va takliflar. Madaniyatning jamiyat rivojidagi o'rnini yanada mustahkamlash uchun an'anaviy qadriyatlar va innovatsiyalar o'rtasida ongli muvozanatni yaratish zarur. Bu jarayonda ta'lim tizimida madaniy merosni yosh avlodga yetkazishda zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan keng foydalanish samarali bo'ladi. Shuningdek, madaniyat sohasidagi muassasalar va ijodkorlar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish,





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

raqamli platfomalarni kengaytirish orqali madaniy mahsulotlarning xalqaro maydonga chiqishiga imkon yaratish muhimdir. Hukumat siyosati madaniyatni qo'llab-quvvatlashda an'analar bilan innovatsiyalarni uyg'unlashtirishga yo'naltirilishi, shu bilan birga fuqarolarning madaniy faoliyatda faol ishtirokini rag'batlantirishi lozim. Bu takliflar madaniyatni ijtimoiy birdamlik, ma'naviy rivojlanish va iqtisodiy o'sishning samarali omiliga aylantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Rasulov, O. "Madaniyat va jamiyat." Toshkent, 2018.
2. Xo'jayev, D. "Ijtimoiy madaniyat nazariyasi." Toshkent, 2020.
3. Qodirov, A. "Milliy madaniyat va innovatsiya." Nukus, 2019.
4. Islomov, S. "Madaniyat va jamiyat taraqqiyoti." Toshkent, 2017.
5. Abdullayev, R. "An'ana va zamonaviylik munosabatlari." Toshkent, 2021.
6. O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi. "Madaniy merosni asrash va rivojlantirish." Toshkent, 2022.
7. Mirzayev, T. "Madaniyat sohasida yangi texnologiyalar." Nukus, 2020.
8. Normatov, B. "Madaniyat va ijtimoiy integratsiya." Toshkent, 2019.
9. Karimova, N. "Jamiyatda madaniy o'zgarishlar." Toshkent, 2021.
10. Sodiqov, M. "Zamonaviy madaniyat va yoshlar." Nukus, 2022.

